

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

Ünite

ROMAN

Konu

- Roman
- Romanın yapı unsurları
- Roman türleri
- Sözcük türleri-zamir
- Yazım ve noktalama

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>

5.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılar da etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca “Hatırlıyor muyum?” bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Macera (serüven) romanı: Günlük hayatta az rastlanan, ilgi çekici olayları okuyucuda heyecan ve merak uyandıracak biçimde anlatan roman türüdür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

2

Bilim kurgu romanı: Gelecekte olabilecek olayları bilimsel bir yaklaşımla hayal gücünü de kullanarak anlatan roman türüdür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

3

Fantastik roman: Gerçeküstü olay, kişi ve yerleri konu alan roman türüdür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

4

Psikolojik roman (tahlil romanı): İnsanın iç dünyasını, bilinçaltını, olayların insanın ruh dünyasına etkilerini anlatan roman türüdür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

5

Polisiye roman: Polisiye olayların konu edildiği; aksiyon, gizem, heyecan, korku vb. öğeler içeren roman türüdür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

6

Tezli roman: Toplumsal veya siyasal bir sorunu konu edinen, bir tez içeren roman türüdür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

7

Egzotik roman: Uzak ve yabancı ülkelerin doğa ve insanlarını konu edinen roman türüdür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

8

Yaban, Yakup Kadri Karaosmanoğlu tarafından yazılan tezli roman örneğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

9

İzlanda Balıkçısı, Pierre Loti (Piyer Loti) tarafından yazılan egzotik roman örneğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

10

Bulantı, Sartre (Sartre) tarafından yazılan egzistansiyalist roman örneğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

11

Gülün Adı, Umberto Eco (Umberto Eko) tarafından yazılan postmodern roman örneğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

12

Romanda olaylar zinciri söz konusu iken hikâye tek olay üzerine kurulur.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

13

Romanda kişi kadrosu hikâyesine göre daha genişir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

14

Romanda zaman hikâyesine göre daha genişir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

15

Romanda mekân hikâyesine göre daha çok ve çeşitlidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

16

Romanda kişi ve mekân betimlemeleri hikâyesine göre daha ayrıntılıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

17

Anlatma (Tahkiye Etme): Anlatma tekniğinde okuyucu ile eser arasına anlatıcı girer. Okuyucu hemen her şeyi anlatıcı kanalıyla görür ve öğrenir. Okuyucunun dikkati anlatıcı üzerinde yoğunlaşır. Anlatma; kişi tanıtımı, olay anlatımı, geriye dönüş, iç çözümleme veya özetleme şeklinde olabilir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

18

Kişi Tanıtımı: Metindeki kişilerle ilgili okuyucuya tanıtıcı bilgiler verilir. Anlatıcı, metindeki kişileri ayırt edici yönleriyle tanıtır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

19

Olay Anlatımı: Metindeki olaylar, bir anlatıcı tarafından anlatılır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

20

Geriye Dönüş: Eserde kronolojik akışın kırılarak geçmişe dönülmesi, geçmişe ait yaşantıların anlatılması tekniğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

21

Hâkim bakış açısında anlatıcı, olayların nasıl gelişeceğini bilir ve görür. Olayları anlatırken kahramanların aklından geçenleri ve psikolojilerini yansıtır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

22

Özetleme: Varlığı belirgin şekilde hissedilen anlatıcı; olayları, kişileri veya diğer unsurları özetleyerek anlatır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

23

Pastiş: Postmodern romanda çeşitli metin türlerinin biçim ve anlatım özelliklerinin taklit edilmesidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

24

Parodi: Postmodern romanda daha önce yazılmış bir metnin içerik yönünden örnek alınmasıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

25

İroni: Postmodern romanda, birtakım olgu ya da eserlerin alaycı bir yaklaşımla eserin konusuna dâhil edilmesi şeklinde görülen bir anlatım tekniğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-32

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

33-40

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

41-50

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

Tüm
maddelerin
konu özeti

Eşleştirme - I

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1	Romanın bütününe hâkim olan temel duygu veya düşünce	☐	Parodi	A
2	Romandaki olayı anlatan kişi	☐	Kahraman bakış açısı	B
3	Anlatıcının, olaylara ve kahramanlara hâkim olduğu bakış açısı	☐	Pastiş	C
4	Olayların, roman kahramanlarından birinin ağzıyla anlatıldığı bakış açısı	☐	Gözlemci bakış açısı	Ç
5	Anlatıcının gördüklerini, tanık olduklarını aktardığı bakış açısı	☐	İç çözümleme	D
6	Eserde kronolojik akışın kırılarak geçmişe dönülen teknik	☐	Hâkim bakış açısı	E
7	Psikolojik tahlil tekniği	☐	İroni	F
8	Postmodern romanda çeşitli metin türlerinin biçim ve anlatım özelliklerinin taklit edilmesi	☐	Tema	G
9	Postmodern romanda daha önce yazılmış bir metnin içerik yönünden örnek alınması	☐	Anlatıcı	H
10	Postmodern romanda birtakım olguları ya da eserleri alaycı bir anlatımla söz konusu etmek	☐	Geriye dönüş	I

Eşleştirme-II

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1

Gümüş bir dumanla kapandı her yer;
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı;
Sürüler, çimenler, sarı çiçekler,
Beyaz kar, yeşil çam yayla dumanı!

bağlaç, isim, sıfat, edat

A

2

Beni içerine aldın ağ gibi,
Doldun gözlerime bir rüya gibi;
Ben de güneş gibi, yüce dağ gibi
İçinde kaybolsam yayla dumanı!

sıfat, isim, sıfat, isim

B

3

Bütün cesareti ile haykırdı: "Haydi! Sen git, beni yalnız bırak."

ünlem, zamir

C

4

Aşağı sofa ile taşlık arasındaki camekân kaldırılmış,
delik deşik duvarlar sarı yıldızlı bir kâğıt ile kaplanmıştı.

zamir, isim, bağlaç, edat

D

5

Aman Allah'ım! Ne yapmışım ben?

edat, ünlem

E

Boşluk Doldurma

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları metinde doğru boşluklara yerleştiriniz.

olaylar zinciri

anlatıcı

Reşat Nuri
Güntekin

serim, düğüm
çözüm

Sosyal roman

Bakış açısı

Ben Robot

çeviri

Fantastik roman

Yusuf Kâmil Paşa

Roman

iç çözümleme

Yakup Kadri
Karaosmanoğlu

parodi

tema

kurmaca

*Taaşuk-ı Talat ve
Fitnat*

psikolojik

- yaşanmış ya da yaşanması mümkün olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı uzun edebî türdür.
- Romanda, ve bölümleri bulunur.
- Romanda birbiriyle bağlantılı olaylar bir..... etrafında bir araya gelir.
- Romandaki gerçeklik gerçekliktir.
- İlk yerli roman, Şemsettin Sami'nin adlı eseridir.
- İlk çeviri roman,..... 'nın Fransız yazar Fénelon'dan (Fenelon) 1859 yılında çevirdiği *Télémaque'tır (Telemak)*.
-; sınıf çatışması, geçim sıkıntısı, göç gibi toplumsal ve ekonomik sorunları veya birtakım töreleri ele alan roman türüdür.
- Eylül, Mehmet Rauf tarafından yazılan roman örneğidir.
- Kişilerin iç dünyalarının, iç yaşantılarının, hâkim anlatıcı ve bakış açısıyla anlatıldığı psikolojik tahlil tekniğine denir.
- , Isaac Asimov'un (Aytek Ezimov) yazdığı bilim kurgu romanıdır.
- Nazan Bekiroğlu'nun *Yûsuf ile Züleyha* adlı romanı, içerik yönünden divan edebiyatındaki *Yûsuf ile Züleyha* mesnevilerini örnek aldığından bir örneğidir.
- Romanda söz konusu iken hikâye tek olay üzerine kurulur.
- Çalığışu, Gizli El, Damga, Dudaktan Kalbe, Akşam Güneşi, Bir Kadın Düşmanı, Yeşil Gece* gibi eserler'e aittir.
- yazarın romandaki kişi, olay, yer ve zamanı ele alış biçimi ve bunlara karşı takındığı tutumdur.
- Türk edebiyatında roman türünün ilk örnekleri eserlerdir.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Ani kahramanlık gösterisiyle nefes nefese kalmış olan Rastin, depodakilerin de bakışları altında kalmıştı. Konuştuğumuz konunun kendilerini çok yakından ilgilendirdiğinin farkında olarak, havada uçuşan cümlelerimizden tanıdık kelimeler bulmak için kulaklarını olabildiğince kabartmışlardı. Ama hiçbir şey anlamıyorlardı, bu yüzden de sabırları köpük gibi tükeniyordu. Yaşlı adamın oğlu daha fazla dayanamadı ve konuşmaya başladı.

Bu parçada roman unsurlarından hangisi belirgin değildir?

- A) Zaman
- B) Mekân
- C) Olay örgüsü
- D) Kahramanlar
- E) Anlatıcı

2. Aşağıdaki romanların hangisinin konusuna göre türü yanlıştır?

- A) *Küçük Ağa* - Tarihî roman
- B) *Bereketli Topraklar Üzerinde* - Sosyal roman
- C) *Ben Robot* - Macera romanı
- D) *Eylül* - Psikolojik roman
- E) *Yüzüklerin Efendisi* - Fantastik roman

3. Aşağıdaki romanların hangisinin akımına göre türü yanlıştır?

- A) *Tutunamayanlar* - Postmodern roman
- B) *Sefiller* - Romantik roman
- C) *Zehra* - Natüralist roman
- D) *Araba Sevdası* - Realist roman
- E) *Bulantı* - Klasik roman

4. (I) Roman türünün ilk örneği, İspanyol yazar Cervantes'in (Servantes) XVII. yüzyılın başlarında yayımlanan *Don Quijote* (Don Kişot) adlı eseridir. (II) Türk edebiyatına roman, Servetifünun Dönemi'nde girmiştir. (III) Peyami Safa'nın yazdığı *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu* psikolojik roman türünde yazılmış bir eserdir. (IV) Halit Ziya Uşaklıgil'in yazdığı *Mai ve Siyah* realist roman örneklerindendir. (V) Ahmet Mithat Efendi'nin yazdığı *Hasan Mellah* ise macera romanına örnek gösterilebilir.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. Mahmut Ağa yerinde duramıyordu öfkeden. Köylüleri yanına çağırması için adamlarına haber verdi. Köydeki birçok eski kuralın değişmesi gerektiğini biliyordu. Bu değişiklik ne kadar geç olursa onun için o kadar iyi olacaktı. Son zamanlarda kıpırdanmalar, gizli gizli konuşmalar dikkatinden kaçmamıştı. Adamları tüm köye haber saldı. Herkes meydan denilen, düğünün derneğin yapıldığı alanda toplandı. Kalabalıkta her kafadan bir ses çıkıyordu. Niçin toplandıklarını bilmeyen çocuklar meydanda oyunlarına devam ederken Emine Bacı, "Kilerdeki pekmezimiz de bitti. Bu sene yağmur da yağmadı, ekinlerin boynu bükük. Ağa da ne isteyecek?" diye düşünüyordu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hâkim bakış açısıyla yazılmıştır.
- B) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.
- C) Köylü-ağa çatışmasına yer verilmiştir.
- D) İç monolog tekniği kullanılmıştır.
- E) Macera romanından alınmıştır.

6. Tarifsiz bir acıyla odadan çıkarken başıma gelenlerin kendi hatam olduğunun bir kere daha farkına vardım. Neden oraya gitmiştim, neler ummuştum hâlbuki. Söylemem gerekenleri yanlış zamanda dile getirmem ömür boyu bedbaht bir yaşamın kapısını aralamıştı bana. Şimdi nereye gidecektim, kim benim gönlümün yaralarını sarabilirdi? Bu yaralar nice hayallerin, nice saadetlerin ürünü değil miydi? Mavi koltuklar, yerdeki İran halısı, duvardaki tablolar... Bu rengârenk görüntü kararan dünyama bir ışık veremezdi artık.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Psikolojik romandan alınmıştır.
- B) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
- C) İç çözümleme tekniğinden yararlanılmıştır.
- D) Betimleyici anlatıma başvurulmuştur.
- E) Zaman belirgin verilmemiştir.

7. I. Olay örgüsünün oluşmasında kişiler arasındaki iç ve dış mücadeleler, anlaşmazlıklar çatışmayı ortaya çıkarır.

II. Kişilerin kendine özgü özellikleriyle diğer kişilerden ayrılanlarına tip denir.

III. Mekân, kişilerin psikolojik özelliklerini ortaya çıkarmak için bir araç olarak kullanılır.

IV. Zaman, gerçek olaylarda olduğu şekilde hep düzenli ve kronolojiye uygun bir şekilde akıp gitmeyebilir.

Roman ile ilgili numaralanmış ifadelerin hangilerinin de bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

- A)Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II D) II ve IV E) III ve IV

8. Türk edebiyatında roman türünün ilkleri ile ilgili bilgilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) İlk çeviri roman - *Telemak*
- B) İlk edebî roman - *İntibah*
- C) İlk tarihî roman - *Cezmi*
- D) İlk realist roman - *Mai ve Siyah*
- E) İlk psikolojik roman - *Eylül*

9. Aşağıdaki parçaların hangisi farklı bakış açısıyla yazılmıştır?

- A) Ali Rıza Bey'in anlamadığı şeylerden biri de en acı sefalet içinde kıvranan ve birbirlerini yiyen bu insanların eğlence saati gelince birdenbire her şeyi unutmaları, hiçbir şey olmamış gibi gülüp eğlenmeye başlamalarıydı.
- B) Hayatının en mühim kısımlarını ihtiva ettiği muhakkak olan bu defterle bile artık alakasını kesmiş bulunduğunu anladım. Ayrılmak için elini öptüm.
- C) Naim Efendi konağa avdetinde, kapının önünde yegeninin oğlu Hakkı Celis'e rast geldi; ihtiyar adam, bu çocuğu da torunları derecesinde severdi; pek ağırbaşlı ve mahcup tavırlı bir gençti.
- D) Peregrini'nin bu nevi coşkunluklarına pek alışık olan Rakım, artık dinlemiyordu. Rakım için Rabia, bir sesten çok başka bir şeydi. Kız onu dünyaya zincirleyen biricik insani kıymetti.
- E) Fakat en yumuşak ve nazik olan zamanında kalbine giren bu korku, bir saplantı gibi yerinden kımıldamadığı için evde efendilerinden biri "Dilber!" diye çağırdığı vakit yukarıya titreyerek çıkardı.

10. Çeyrek ekmeğin tadını o sene amele olarak gittiğim fındık bahçesinde anlamıştım. Ah, ne yorgunluktan öyle! Öğlen yemeği saati gelmeden ne yiyeceğimizin hayali işimizi yavaşlatıyordu. O günleri yaşamasaydım bugünlere gelemezdim belki de.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Sayı sıfatı
- B) Ünlem
- C) Soru zamiri
- D) Bağlaç
- E) Edat

11. Fakat eve gittim. Şehrin bir ucundan öbür ucuna. Kenar mahalleler. Birbirine ufunetli adaleler gibi geçmiş, yaslanmış tahta evler. Her yağmurda, her küçük fırtınada sancılanan ve biraz daha eğrilip büğrülen bu evlerin önünden her geçişimde, çoğunun ayrı ayrı maceralarını takip ederdim. Kiminin kaplamaları biraz daha kararmıştır, kiminin şahnişini biraz daha yumrulmuştur, kimi biraz daha öne eğilmiş, kimi biraz daha çömelmiştir ve hepsi hastadır, onları seviyorum.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Belgisiz zamir
- B) İşaret sıfatı
- C) Benzetme edatı
- D) Soru zamiri
- E) Tamlananı sıfat almış isim tamlaması

12. Uzun süre etkisinde kaldığım, benim hayat felsefeme yön veren bu romanı defalarca okudum.

"Bu" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledeki göreviyle kullanılmamıştır?

- A) Seni geçen gün uğraştıran problem bu değil miydi?
- B) Bu kütüphanede aradığım kitabı bulamayacağım.
- C) Seni bu saate kadar beklediğimi bilmeni isterim.
- D) Beni bu güzel sözlerle kandıracağını mı sanıyorsun?
- E) Boşuna çabalıyordu bu sarp yolu aşmak için

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kimi" sözcüğü farklı bir türde kullanılmıştır?

- A) Kimi arayacağımı bilmeden ıssız sokaklarda dolaşıyordum.
- B) Yüzüme ilgiyle bakan kimi insanları anlayamıyordum.
- C) Mektupta kimi göreceğime dair hiçbir bilgi yoktu.
- D) Ben de kendime kimi dost edineceğimi bildim hep.
- E) Kimi kendini diğer insanlardan daha yetenekli sanır.

14. Kendi kendime "Neden böyle yapıyorlar?" diye düşünüyordum. "Mimi bize böyle öğretmemişt, o mazurkayı herkesin ayakların ucunda daireler çizerek yaptığını kendinden emin söylemişti ama burada öyle dans etmiyorlar."

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) İşaret zamiri
- B) Soru zamiri
- C) Dönüşlülük zamiri
- D) Belgisiz zamir
- E) Kişi zamiri

15. Bir sabah adamlarımızdan biri "Kara!" diye sevinç ^I ile haykırdı. Nerede bulunduğumuzu anlamak için ^{II} ^{III} ^{IV} kamaralarımızdan yeni fırlamıştık ki birdenbire harketten kesildik. Gemimiz kuma oturdu. Dalgalar gemiye hücum etti. Kendimizi dalgalardan koruyabilmek için geminin kenarına sarılmıştık. ^V

Altı çizili sözcükler türleri bakımından eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

16. I. 10 m. kumaş almak için oraya gitmiştim.
II. 30 No'lu maddeyi çalışanlara okudu.
III. Dr.un reçeteye yazdığı ilaçları aldım.
IV. 100 kg'ye yakın malzemeyi tek başına taşıdı.
V. Bugün 5 km. yürümek bana iyi geldi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde kısaltmalar ve kısaltmaların aldığı eklerle ilgili yanlışlık yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik sözcüklerin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Değerli dostlarımı yâdetmek görevim.
B) Beni fark edince hemen odasına kaçtı.
C) Bunca uzun yolu katederek yanıma geldi.
D) Sarf ettiği emek başarıyı beraberinde getirdi.
E) Programı büyük bir saygıyla arz etti.

18. Üç günlük traşıyla evden çıktı. Dün duyduklarını hâlen unutamıyordu. Arkadaşı, "ne hâlin varsa gör, ben seninle uğraşmaktan bıktım artık!" deyip, öfkeyle yanından ayrılmıştı onu dinlemeden.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisiyle ilgili yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Büyük harflerin yazımı
B) Düzeltme işareti kullanımı
C) Virgül kullanımı
D) Yabancı sözcüklerin yazımı
E) Ünlem işareti kullanımı

19. Binbaşı Ahmet, erleri nasıl sakinleştireceğini düşünüyordu. Çantasını, ceketini aşağıya, ayaklarının arasına, bırakmıştı. Şapkası, hâlâ başındaydı. Söyleyeceği her sözün yanındakiler için önemini biliyor, en doğru cümleleri kurmak için önce kendini sakinleştirmesi gerektiğine inanıyordu. Emir eri Yakup'a,

– Herkesi topla Yakup, dedi.

Bu parçada virgölün işlevlerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.
B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
C) Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.
D) Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
E) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.

20. Köyün ortasındaki nehrin azgın sularında çamaşır yıkamaya alışmış eller () bağıın işlerine dayanmaz mı () Hayret () bunca işlerden sonra hâlâ pamuksu eller () Onu bunca suyun şiddeti () dikenler, çalılar etkilememiş () gören sadece kalem tuttu sanır.

Bu parçada parantezle () belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (;) (?) (.) (!) (.) (.)
B) (;) (.) (;) (!..) (.) (;)
C) (.) (...) (.) (.) (.) (;)
D) (.) (?) (.) (!..) (.) (;)
E) (.) (?) (.) (!) (.) (.)

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TDE-9

YABAN

(...)

Buraya geldiğimin bilmem kaçınıcı haftası idi. Mehmet Ali'ye sordum:

– Kadınlarınız niçin yalnız benden kaçıyorlar?

– Yabansınız da ondan, beyim.

Bu yaban lafı, beni, önce çok kızdırdı. Fakat, sonra anladım ki, Anadolu'lular, Anadolu köylüleri tıpkı eski Yunanlıların kendilerinden başkasına barbar lakabını vermesi gibi her yabancıya yaban diyorlar.

Bir gün... bir gün, onlara, ispat edebilecek miyim ki, ben bir yaban değilim? Benim damarlarımdaki kan onların damarlarında işleyen kandır. Aynı dili söylemekteyiz. Aynı tarihi ve coğrafi yollardan, hep birlikte gelmişizdir. İspat edebilecek miyim ki, aynı Allah'ın kuluysuz! Aynı siyasi mukadderat, aynı sosyal bağlar, bizi kardeşlik, evlatlık, analık babalık üstünde bir yakınlıkla birbirimize bağlamıştır.

(...)

Geçen gün, Zeynep Kadını, sokak kapısının önünde benden yakınırken yakalamıyayım mı? Ben, onun bütün işlerini karıştırmışım. Salih Ağa ile aralarını bozmuşum. Zaten yanlarına geldiğim günden beri evlerinin beti bereketi kalmamış. Mehmet Ali askere gitmiş. Başlarına bu arazi davası çıkmış. İsmail şımarmış, kimseyi dinlemez olmuş.

Ben bunları işitmezlikten geldim. Kapıdan çıkmak üzere iken ayaklarımın ucuna basarak ters yüzü odama döndüm. Şimdi başım iki ellerimin arasında düşünüyorum:

Onlar gibi olmak, onlar gibi giyinmek, onlar gibi yiyip içmek, onlar gibi oturup kalkmak, onların diliyle konuşmak...

Haydi bunların hepsini yapayım. Fakat, onlar gibi nasıl düşünebilirim? Nasıl onlar gibi hissedebilirim?

Odamı dolduran bütün bu kitapları yakmak... Bu resimleri, bu levhaları ayaklarımın altına alıp ezmek. Neye yarar? Hepsi benim içime girdiler. Bende, silinmez, kaçınılmaz, yıkanıp temizlenmez izlerini bıraktılar. Benim iç duvarlarım, bütün bu yabancı nakışlar, çizgiler, işaretler, renkler ve hiyerogliflerle doludur. Dış cephem değişmiş neye yarar? Ben, asıl ben, bu toprağın malı olmayan ve hepsi dışarıdan gelen maddeler ve unsurlarla yoğrula yoğrula adeta sinai, adeta kimyevi bir şey halini almışım.

(...)

Bunun sebebi, Türk aydını gene, sensin! Bu viran ülke ve bu yoksul insan kitleleri için ne yaptın? Yıllarca onun kanını emdikten ve onu bir posa hâlinde katı toprak üstüne attıktan sonra, şimdi de gelip ondan tiksilmek hakkını kendinde buluyorsun. Anadolu halkının bir ruhu vardı; nüfuz edemedin. Bir kafası vardı; aydınlatamadın. Bir vücudu vardı; besleyemedin. Üstünde yaşadığı bir toprak vardı; işletemedin. Onu, hayvani duyguların, cehaletin, yoksulluğun ve kıtlığın elinde bıraktın. O, katı toprakla kuru göğün arasında bir yabancı ot gibi bitti. Şimdi elinde orak, buraya hasada gelmişsin! Ne ektin ki, ne biçeceksin?.. Bu ısırganları, bu kuru dikenleri mi?

Tabii ayaklarına batacak. İşte, her yanın yarılmış bir halde kanıyor ve sen, acıdan yüzünü buruşturuyorsun. Öfkeden yumruklarını sıkıyorsun. Sana ıstırap veren bu şey, senin kendi eserindir, senin kendi eserindir.

(...)

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yaban

1. Metindeki çatışmayı verilen bölümlerden hareketle belirleyiniz.

2. Metinde hangi bakış açısı kullanılmıştır? Romanda bu bakış açısının kullanılmasının gerçeklik bağlamında önemini belirtiniz.

3. Metinde kullanılan roman anlatım tekniklerini belirleyiniz.

4. Bu romanın konusuna göre türünü verilen bölümlerden hareketle belirleyiniz.

.....

.....

5. Metindeki yazım ve noktalama yanlışlarını bulunuz.

YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU
Anadolu'lular	Anadolulular		
		Bir vücudu vardı; besleyemedin.	Bir vücudu vardı, besleyemedin.

BİR BİLİM ADAMININ ROMANI

Büyükannenin önderliğinde yola çıkan kafiide galiba gerekli her şey vardı. Fakat Mustafa bir ara yerinden fırladı, koşarak eve gitti. Mustafa elinde bir çingil, yani tasla döndü geldi. Oğlum ne yapacaksın onu, dedim. Ana yolda neyle su içeceğiz, dedi. Sahiden çok işimize yaradı bu çingil.

İki üç gün ovada, açıkta yattılar. Sonra büyükanne tekrar eve döndü ve komşularını şehirden kaçırarak arabacıya, "Bizi Konya'ya götür." dedi. Hüseyin Avni Bey'in yanına gideceklerdi. "Hanım," dedi arabacı, "Adana nere, Konya nere." Sonunda razı oldu ve ovada, toprakta yatan İnan ailesi öküz arabasına bindi. Öküz arabası onları Dikili'ye kadar götürdü. Orada bir tanıdıklarına rastladılar. Ben de erkekle konuşamam, lakırdı söyleyemem. Kardeşim, dedim sonunda, siz nerede oturuyorsunuz? Bağlarda oturuyorlarmış. Öküz arabasını oraya çektiler, bir köylünün bırakıp kaçtığı evinde kaldılar.

Oğuz Atay, *Bir Bilim Adamının Romani*

1. Metinde altı çizili sözcüklerin türlerini ve bu türdeki çeşitlerini belirtiniz.

SÖZCÜK	TÜRÜ-ÇEŞİDİ	SÖZCÜK	TÜRÜ-ÇEŞİDİ
gerekli		neyle	
her		bu	işaret sıfatı
şey		bizi	
fakat	cümle bağlacı	nere	
bir		onları	
Yani		orada	
ne		de	
onu		nerede	
ana		oraya	

2. Metinden belirtili ve belirtisiz isim tamlamasına ikişer örnek bulunuz.

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız.

KÜÇÜK AĞA

(...)

Katarın son vagonu da ilerledi virajda kayboldu. Fakat Salih, trenin hâlâ önünden geçmekte olduğunu sanıyordu. Aynı vagonlar, aynı pencereler sanki milyon kere milyon üremişti ve bu geçiş ebediyete kadar sürecekti. Aynı vagonlar, aynı pencereler, aynı yüzler ... Aynı vagonlar, aynı pencereler, aynı yüzler, aynı yüzler, aynı yüzler, aynı donuk bakışlar. Hele o ses... Hele o erkekçe, bir bakıma güzel, bir bakıma harikulade fakat insana ait değilmişçesine canlılığını kaybetmiş, bu yüzden de melankoliden çok daha ezici, çökertici bir tesir yapan ses!.. Bu ses mezarda bile kulaklarını bırakmayacak gibiydi:

"Adı Yemen'dir,
Gülü çemendir ... "

Bozüyüküklü bir topal saatlerce, hangi saatlerce? Günlerce tekrarlayıp durmuştu:

"Adı Yemen'dir,
Gülü çemendir,
Giden gelmiyor
Acep nedendir?"

Keşke gelmek olmasaydı. Gelmek mi denir buna?

(...)

Ve aynı vagonlar, aynı pencereler, aynı yüzler önünden geçiyor; geçiyor, tekrar geçiyordu. Salih o trenden ayrılmak istemiyor, inmemiş olmak, gitmek, gitmek, gitmek istiyordu çünkü.

(...)

Tarık Buğra, *Küçük Ağa*

1. Okuduğunuz metinde bir üslup özelliği olarak yinelenen kelimelerin varlığı dikkat çekmektedir. Sizce "aynı", "milyon" ve "geçiyor" kelimelerinin yinelenmesi metne nasıl bir anlam katmıştır?

.....

.....

.....

2. Metnin birinci paragrafındaki durumu, yinelemeler kullanmadan anlatmayı deneyiniz. Her iki metin arasındaki farklılıkları karşılaştırınız.

.....

.....

.....

3. Metinde "Yemen Türküsü"ne gönderme yapılarak metinler arası bir ilişki kurulmuştur. Metin içerisinde yapılan bu gönderme, metne nasıl bir anlam katmaktadır?

.....

.....

.....

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız.

SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM

Huvat Aktaş'ın bir gündüz bir gece süren yolculuğu, bir öğle vakti Alacüvek Köyü ağılının başında son buldu. Bu kez masmavi bir otobüsle çıkagelmişti köye. Otobüs, yol boyunca epeyce toz yutmuştu ama yine de güneşin kızgın ışıkları altında ayna gibi parlıyordu. Köylüler, hayatlarında ilk kez gördükleri bu garip şey karşısında ilkin dehşetle irkildiler. Bu şaşkınlık anında dua okuyup sağa sola üförenlerin, (...) yanı sıra, otobüsün sağını solunu elleme cesareti gösterenler de çıktı. Huvat Aktaş otobüsün köylüler üzerinde yarattığı etkiden öyle çocuksu bir sevinç duydu ki sonunda duman rengi elbisesinin, foter şapkasının fark edilmemesine içerlemeyi bir yana bıraktı. Yanında getirdiği şoförün de yardımıyla otobüs ve yararları hakkında uzun açıklamalara girişti. Bagaj kapaklarını açıp içeri göstermesine, motor kapağını kaldırıp herkese tek tek baktırmasına rağmen birkaç hevesli dışında -onlar da çoluk çocuktu- çoğunluk otobüse binmemekte ayak diredi. O zamana kadar Alacüvekliler, bir yerden bir yere eşek sırtında gitmeye bile pek alışık değillerdi. Gidip geldikleri yerler kasaba dışında iki adımlık yoldu. Kasabaya da öyle sık gidip geldikleri yoktu zaten. Üstelik bu uzun yolu kısaltmak için iyi de bir kolaylık bulmuşlardı. Köyden çıkar çıkmaz arkalarından azgın bir boğa geliyormuş gibi seğirtiyorlardı. Bitkin düşünce kocaman bir kayayı sırtlayıp bir zaman tıslaya tıslaya yürüyorlardı. Kayayı bir yana atar atmaz kendilerini kuş gibi hafiflemiş hissediyor, yeniden seğirtiyorlardı. Bu yüzden otobüse karşı korkularını çabucak atamadılar. Ama otobüsle yolculuk etmenin zevkine varınca da yürümenin ne kadar yararsız ve yorucu bir iş olduğunu çok çabuk anladılar. Tarlaya, bağa, hatta ağıla bile otobüsle gidip gelmeye başladılar. Doğrusu, Huvat'ın şimdiye kadar köye getirdiği yeni şeyler içinde otobüsün üstüne yoktu. İlk kez, bir soba getirmişti. Sobayı, insanları kışın tandır başına toplaşmaktan kurtaracak önemli bir icat olarak kabul etmişti. Ama köylüler, sobayı öyle soğukkanlı karşılamışlardı ki Huvat deliye dönmüştü. Başına toplananlara sobanın yararını anlatabilmek için bir ton dil dökmüş, ayağının tozuyla yarım samanlık keven otunu yakıp kül etmişti. O kızgınlıkla köyden çıkıp gitmiş, bir daha adımını atmayacağına dair su gibi yemin içmişti. Ama günün birinde koltuğunun altında kocaman bir kutuyla çıkıp geldi. Konuşan kutu Alacüvek'in altını üstüne getirdi. Herkes uykudan, yemeden içmeden kesildi. Korkudan yüreği ağzına gelen iki gelin çocuk düşürdü. Köyün yarısından çoğu radyonun başında fenalık geçirdi.

(...)

Latife Tekin, *Sevgili Arsız Ölüm*

1. Metnin anlatıldığı döneme dair düşüncelerinizi metinde anlatılanlardan yola çıkarak belirtiniz.

.....

.....

2. Metinde kullanılan gerçek ve gerçek dışı unsurlar metnin inandırıcılığını nasıl etkilemiştir?

.....

.....

3. Edebî metinler ait oldukları milletin millî ve manevi değerlerini yansıtmalı mıdır? Niçin?

.....

.....

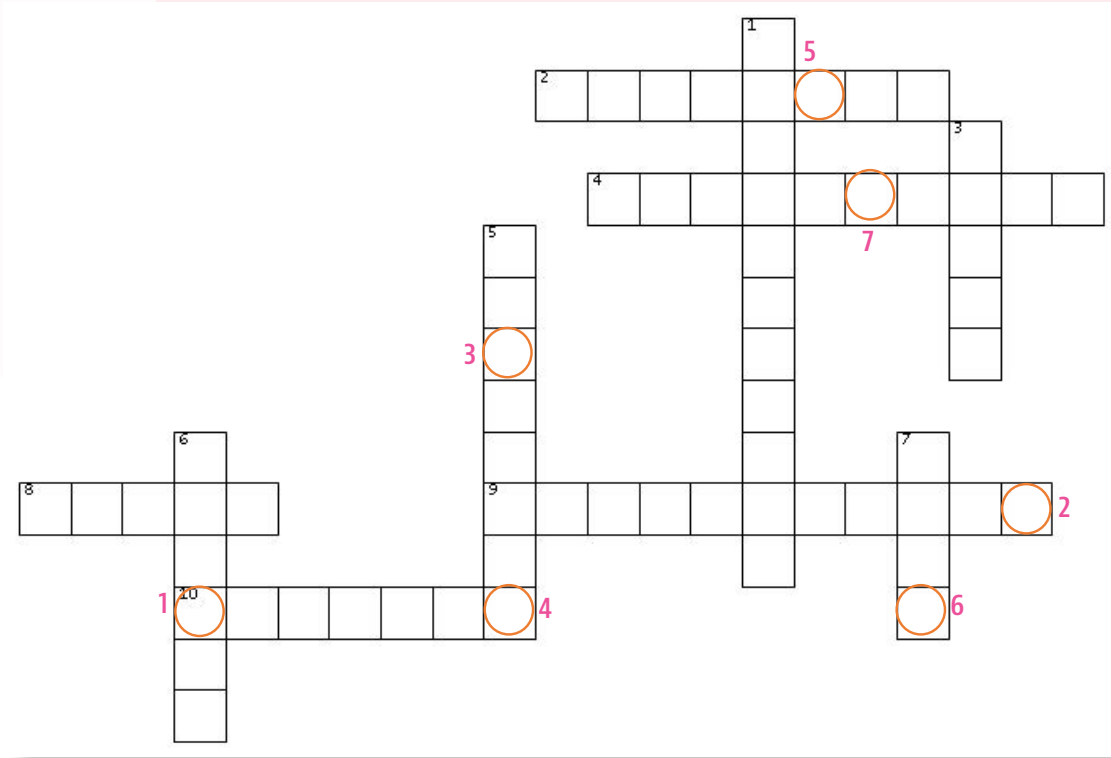
4. Bir romanda millî ve manevi değerlerinize aykırı ifadeler gördüğünüzde onu okumaya devam edip etmeyeceğinizi nedenleriyle belirtiniz.

.....

.....

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

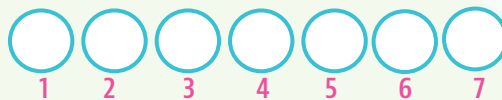
SOLDAN SAĞA

2. Anlatıcının gördüklerini, tanık olduklarını aktardığı; roman kahramanlarının aklından geçenleri bilmeyen bakış açısı
4. Gelecekte olabilecek olayları bilimsel bir yaklaşımla hayal gücünü de kullanarak anlatan roman türü
8. Romanda işlenen olayların başlangıcından bitimine kadar geçen süre
9. Kişilerin iç dünyalarının, iç yaşantılarının hâkim anlatıcı ve bakış açısıyla anlatıldığı psikolojik tahlil tekniği
10. Okuyucu ile eser arasında anlatıcının girdiği, okuyucunun her şeyi anlatıcı kanalıyla gördüğü ve öğrendiği anlatım tekniği

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Romanda kronolojik akışın kırılarak geçmişe dönülmesi, geçmişe ait yaşantıların anlatılması tekniği
3. Postmodern romanda birtakım olguları ya da eserleri alaycı bir anlatımla söz konusu etmek
5. Aksiyon, gizem, heyecan, korku vb. öğeler içeren roman türü
6. Postmodern romanda çeşitli metin türlerinin biçim ve anlatım özelliklerinin taklit edilmesi
7. Romanın bütününe hâkim olan temel duygu veya düşünce

ANAHTAR KELİME

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

Bir romanda olay örgüsünün oluşmasında etkili olan kişiler arasındaki iç ve dış mücadeleler anlaşmazlıklar.

ÇTİAMAŞ

Gerçeküstü olay, kişi ve yerleri konu alan roman türü.

OAİMKANRNFASTT

Émile Zola'nın (Emil Zola) yazdığı *Nana* (Nana) adlı romanın türü.

NÜARSOLNTİAMATR

Romanda olayların bir ana olay etrafında gelişip sıralanması ile oluşan yapı unsuru.

GLÜÜSAYOÖR

Varlığı belirgin şekilde hissedilen anlatıcının olayları, kişileri veya diğer unsurları özetleyerek anlatması.

ÖEMLEETZ

İnsanın iç dünyasını, bilinçaltını, olayların insanın ruh dünyasına etkilerini anlatan roman türü.

İSJOAOOMKNLPKRİ

Reşat Nuri Güntekin'in bir eseri.

NİĞEDEMR

Tarık Buğra tarafından yazılan bir roman.

MNSOAKCI

Yaprak Dökümü romanının yazarı.

KNNTANRŞERETUGÜİİ

Dönemeçte, Yağmur Beklerken, Küçük Ağa romanlarının yazarı.

RRBAIUAKTĞ

ANAHTAR KELİME

1 2 3 4 5 6

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME - I

1. Tema
2. Anlatıcı
3. Hâkim bakış açısı
4. Kahraman bakış açısı
5. Gözlemci bakış açısı
6. Geriye dönüş
7. İç çözümleme
8. Pastiş
9. Parodi
10. İroni

EŞLEŞTİRME - II

1. B
2. D
3. E
4. A
5. C

BOŞLUK DOLDURMA

1. Roman	9. iç çözümleme
2. serim, düğüm ve çözüm	10. <i>Ben Robot</i>
3. tema	11. parodi
4. kurmaca	12. olaylar zinciri
5. <i>Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat</i>	13. Reşat Nuri Güntekin
6. Yusuf Kâmil Paşa	14. Bakış açısı
7. Sosyal roman	15. çeviri
8. psikolojik	

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. A	12. A
2. C	13. B
3. E	14. B
4. B	15. E
5. E	16. C
6. C	17. A
7. A	18. B
8. D	19. E
9. B	20. D
10. E	
11. D	

AÇIK UÇLU SORULAR - I

1. Metinde aydın-köylü çatışmasına yer verilmiştir.
 2. Kahraman anlatıcının bakış açısı kullanılmıştır. Bu bakış açısı gerçeklik duygusunun güçlü bir şekilde verilmesini sağlar. Yazar kahramanlardan biri olduğu için başlangıç noktasını ve gelişmeleri daha inandırıcı verir. Okuyucu, bu bakış açısıyla yazılmış eserde kendinden bir şeyler bulur. Bu da okuyucunun anlatıcıyla bağ kurmasını sağlar.
 3. Geriye dönüş: Geçen gün, Zeynep Kadını, sokak kapısının önünde benden yakınıırken yakalamıyayım mı?
- Diyalog:**
- Kadınlarınız niçin yalnız benden kaçıyorlar?
 - Yabansınız da ondan, beyim.
- İç konuşma:** Odamı dolduran bütün bu kitapları yakmak... Bu resimleri, bu levhaları ayaklarımın altına alıp ezmek. Neye yarar?
- 4- Bu romanın konusuna göre türü tezli romandır. Toplumsal veya siyasal bir sorunu konu edinen, bir tez içeren roman türüdür. Bu romanda toplumsal bir sorun olan aydın-köylü çatışmasına yer verilmiştir.
- 5-Metindeki yazım ve noktalama yanlışları:

YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU
Fakat,	fakat	Benim iç duvarlarım,	Benim iç duvarlarım;
anladım ki,	anladım ki	adeta	âdeta
Anadolu'lular	Anadolulular	halini	hâlini
miyim ki,	miyim ki	bir ruhu vardı; nüfuz edemedin.	bir ruhu vardı, nüfuz edemedin.
Bir gün... bir gün	Bir gün... Bir gün	Bir kafası vardı; aydınlatamadın.	Bir kafası vardı, aydınlatamadın.
tarihi	tarihi	Bir vücudu vardı; besleyemedin.	Bir vücudu vardı, besleyemedin.
sosyal bağlar,	sosyal bağlar;	Üstünde yaşadığı bir toprak vardı; işletemedin.	Üstünde yaşadığı bir toprak vardı, işletemedin.
Zeynep Kadını	Zeynep Kadın'ı	yabanî	yabani
yakalamıyayım	yakalamayayım	Ne ektin ki,	Ne ektin ki
ayaklarımın altına alıp ezmek.	ayaklarımın altına alıp ezmek...	halde	hâlde

AÇIK UÇLU SORULAR - II

1. Metinde altı çizili sözcüklerin türleri ve bu türdeki çeşitleri:

SÖZCÜK	TÜRÜ-ÇEŞİDİ	SÖZCÜK	TÜRÜ-ÇEŞİDİ
gerekli	niteleme sıfatı	neyle	soru zamirine getirilmiş edat
her	belgisiz sıfat	bu	işaret sıfatı
şey	belgisiz zamir	bizi	kişi zamiri
fakat	cümle bağlacı	nere	soru zamiri
bir	belgisiz sıfat	onları	kişi zamiri
Yani	bağlaç	orada	işaret zamiri
ne	soru zamiri	de	bağlaç
onu	işaret zamiri	nerede	soru zamiri
ana	niteleme sıfatı	oraya	işaret zamiri

2. Metindeki belirtili ve belirtisiz isim tamlamaları:

Belirtili isim tamlaması: büyükannenin önderliği, Hüseyin Avni Bey'in yanı, bir köylünün bırakıp kaçtığı

Belirtisiz isim tamlaması: İnan ailesi, öküz arabası

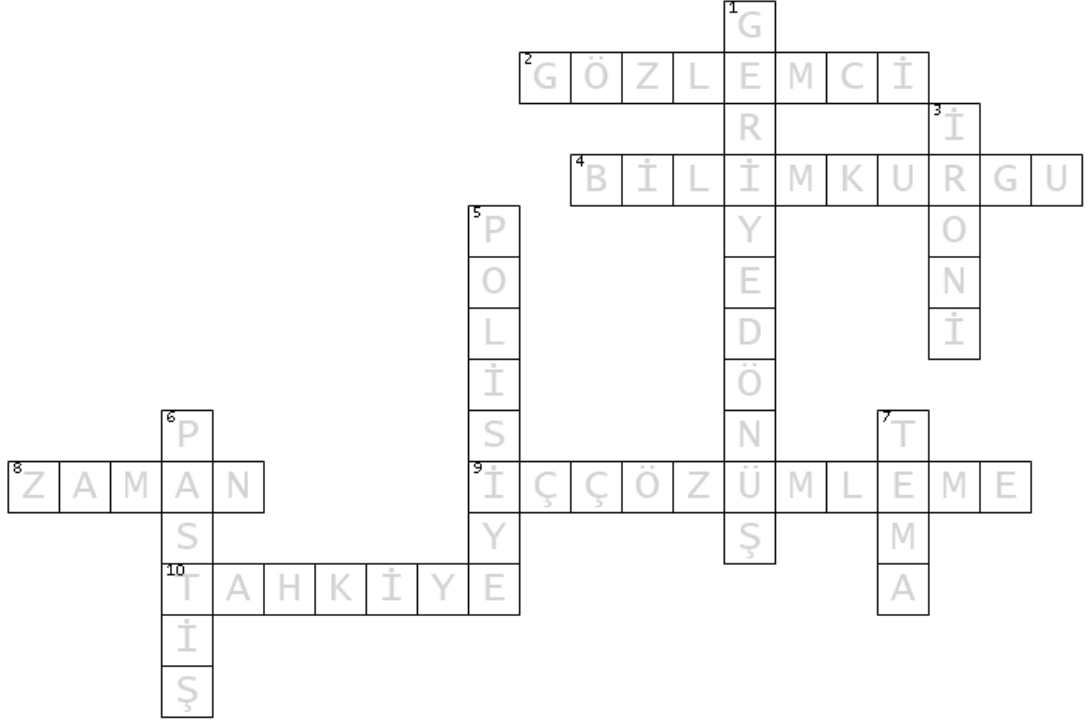
BECERİ TEMELLİ - I

1. "Aynı", "milyon" ve "geçiyor" kelimelerinin tekrarıyla metindeki durumun sıkıcılığı ve sürekliliği dile getirilmek istenmiştir.
2. Aynı paragrafı yinelemeler kullanmadan yazdığımızda paragraftaki monotonluk ve süreklilik duygularının verilemediği görülmektedir. Yinelemeler, sadece anlam olarak değil, paragrafın akıcılığını da sağladığından yinelemeler olmadan kurulan paragraf bu akıcılıktan yoksun olur.
3. Metinde Salih'in kolunu Yemen'de kaybettiği açık bir şekilde söylenmemiş. Onun yerine Yemen Türküsü ve peşine sorulan sorularla duygu, okuyucuya hissettirilmek istenmiştir.

BECERİ TEMELLİ - II

1. Metindeki olayların anlatıldığı dönem, teknolojik gelişmelerin ülkemizde yeni yeni yaygınlaşmaya başladığı zamanlara aittir. Bu dönemde insanların bu aletlere hayranlıkla bakışları, metinde hicvedilerek verilmiştir. Köylülerin otobüsü görünce ürkmeleri, radyonun karşısında fenalık geçirmeleri, kadınların çocuklarını düşürmeleri, yola gidenlerin yorulunca sırtlarında kaya taşımaları bugün bize gerçek dışı olaylar olarak gelmektedir. Metnin anlatıldığı dönemi ve coğrafyayı düşündüğümüzde bu gerçek dışı olmayabilir de.
2. Metinde gerçek dışı gibi duran olayların kullanılması bir anlatım tarzı olarak değerlendirilebilir. Bu tarz, okuyucuyu metne çekebileceği gibi metin etrafında masalsı bir hava da yaratır.
3. Yazarlar da bir toplumun içinde yaşadıkları için ister istemez topluma ait değerlerden de etkilenirler. Ancak hiçbir edebî eserin biricik amacı bu değerleri yansıtmak değildir. Önemli olan edebîliktir fakat bu edebîliğin altında bu değerlerin de izleri sürülebilir.
4. Okumaya devam ederim. Çünkü okuduğum metnin bir kurmaca metin olduğunun farkındayım. Kurmaca metinleri gerçeklikle bir tutmam. Okumayı bırakırım. Çünkü metin, ne kadar kurmaca olursa olsun bir değer üzerine inşa edilir ve ben okuduğum bir metinde değerlerime aykırı bir ifade görmek istemem.

BULMACA

ANAHTAR KELİME: TELEMAK

KELİME AVI

1. ÇATIŞMA	7. DEĞİRMEN
2. FANTASTİK ROMAN	8. OSMANCIK
3. NATÜRALİST ROMAN	9. REŞAT NURİ GÜNTEKİN
4. OLAY ÖRGÜSÜ	10. TARIK BUĞRA
5. ÖZETLEME	
6. PSİKOLOJİK ROMAN	

ANAHTAR SÖZCÜK: PARODİ

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>